

Apirhuutit Kiutjutillu

Kanadami Ihivriurhiniq Tammarhimayuni Inuaqtauhimayunilu Nunaqaqqaahimayuni Arnani Arnaruhinilu

Hunauva Kanadami Ihivriurhiniq Tammarhimayuni Inuaqtauhimayunilu Nunaqaqqaahimayuni Arnani Arnaruhinilu (MMIWG)?

Nunaqaqqaahimayut arnat pitjutihimayut imaatut 16% tamainni arnani inuaqtauhimayuni Kanadami uvani 1980-min 2012-mun, kihimi pitjutitgit 4%-nguinnarmik Kanadaup arnainnin. Ihariagiyauppiarniqaqtuq piliurnikkut Kanadami kiutjutikhanik piniarhimanirnun qayangnarhinirnun pitjutigiyaavaktuniklu akinialaittunun atuqtauvaktut Nunaqaqqaahimayunin arnanin arnaruhinilu.

Atauhiq Itquumanikkut Haimmarhautikhakkullu Tukhirutait Hulitjutikhanik unauyuq havalirluni Kanadami Ihivriurhinirmik. Pitjutiuyuq uumunga haimmarhautikhakkut piliurnikkullu uppiritjutinik kavamatkunni Nunaqaqqaahimayunilu inungni Kanadami.

Una Kanadami Ihivriurhiniq naunaiyarniaqtait qauyiharlugillu tamainni pitjutit ningarnikkut ukununga Nunaqaqqaahimayuni arnanun arnaruhinunlu Kanadami piliurlutiklu pitquitjutikhanik ihuaqtunik hulitjutikhanik.

Katimavik Ihivriurhinirmun piliuqtauhimayuq ilaqaqhuni tallimanik kamisinanik. Ihivriurhiniq aullaqtirniaqtuq September 1, 2016-mi, unalu kingulliqpaaq unniutjutikhaq piyumayaupluni December 31, 2018-kut.

Katimavik angiqtauhimayuq imailiuqtaaqtluni:

- piliurluni ihivriurhinirmik havagutininik taimaittuq aanniqtauhimanikkut- ilitturighimayuq pitquhikkullu ihuarniqaqtuq, ilitaripluni aallakkiikniqarniit Nunaqaqqaahimayuni pitquhiinni Kanadami;
- tuniluni pivikhanik inungnun, ilagiiktunun nunallaamiutanunlu uqauviamiknik unipkaamiknik tautukhimayamikniklu, ilauyullu pitquitjutait angikliharnikkut qayangnaitjutikhanik nutqaqtitinikkut/piiyarnikkullu ningarninik talvuuna aturhulik nakuuyunik havagutikkut; imaalu
- ihuarhailutik ikayurutikhanik aullaqpaklutiklu nunallaanun tuhaayariaqtuqlugit atuqtauvakhimayainnik.

Qanuqtun Ihivriurhiniq havangniaqqa Nunavunmi?

Kanadami Nunaqaqqaahimayuni timiqutit piyumavaktut uuminga “Kanadami Ihivriurhinirmik”, atikturhianiit ukiuqtaqtullu ikayuqhimayaa taamna piyumaniiq. Kiutjutikkut, Kanada hivulliuqtaa havakniq piliurnikkut uuminnga “Kanadami Ihivriurhiniq”, taamna Kanadamiutaqpiaq pitjutaani, piyumayuq tamainnik avikturhimanirnik ukiuqtaqtuniklu ikayurutainnik.

Taimaatut, Nunavut Kavamatkut (GN) havakviit, Maligaliqinikkut, Kavamaliqinikkut ukuallu Qatan’ngutitiliqiyitkut ihuarhaqatigiyaait tamaita aallat nunagiyayut pipkainikkut taamna Katimavik havaktaaqtaa Ihivriurhiniq Nunavunmi, kiunikkullu ihariaginiit Inuinnait nunaptikni ilauyaanginni ihivriurhinirmi.

Niuriukhugu Ihivriurhinikkut uqarniq, GN-kut aallallu tigummitjutiqaqtuq - Qullit Nunavunmi Arnait Katimayit, Nunavut Tunngavik Incorporated, RCMP allallu and – piliurhimaliqtut havaktukhanik katimayinik pipkainikkut nakuuyumik kiutjutikhanik Ihivriurhinirmu Nunavunmi. Una katimavik hivunikhaliurniaqtait qanuriliurutikhat, ikayuqlugit ilagiit ikayuqlutiklu ihuaqtunik naunaiyautiffaarutikhanik.

Qanuqtun Ihivriurhiniq aturutiqarniaqqa Inuinnarnun Nunavunmi?

Kanadaup Kavamanga uqarhimayuq Ihivriurhtiit piliuqtaaqtuq avikturhimanirnin ihumagiyaunikkut-turaanganiqaqtut katimavikhanik uqautjiyikhait, taapkuat ilaqaqtaaqtuq Inuinnarnik ukuninngalu Nunavunmun-turaanginaqtunik katimayikhanik. GN-kunni havakviit Maligaliqiyikkut, Kavamaliqiyikkut ukuallu Qatan’ngutitiliqiyitkut ikayurniaqtut ihuarhaqatigilugit Ihivriurhtiit, ukuallu kavamatuqatkunni, avikturhimanirni aallanilu ukiuqtaqtuni kavamangit pipkainikkut Nunavuttip uqauhiit Inuit pitquhiillu ihumagiyauyaanginni.

Tamatkiutikkut imaatut \$16.17 million tunirhaqtauniaqtuq Ihivriurhtinin ukunani hitamani ukiuni piliurninginni ilagiiktuni ilitturipkaitjutikkut uqaqatigiikvikhanik havakviknik tamainni avikturhimanirni ukiuqtaqtunilu taimaalu angikliyuummiqtirlugu pimmarluktauhimayuni ikayurnikkut maniliqtuutikhanik ukununga ilagiyainnun tamarhimayuni inuaqtauhimayunilu arnani arnaruhinilu ukunungalu annaghimayunilu ningarnirnin. Hapkuat ikayurutikhat manimaniaqtut ilagiiktunun, piqpagiyauhimayunun, annaghimayunun, Inirnighanun, inulrammiinnun, nunallaani timiqutinun, allanunlu.

Taapkuat ilagiiktuni ilitturipkaitjutikkut uqaqatigiikvikhanik havakviit tuniniatut katitirhimayunik, turaanginaqtunik aturutikhanik ilagiiktunun tamarhimayuni inuaqtauhimayuniluunniit nunaqaqqaahimayunin arnat arnaruhiillu, katitirlugillu ilitturipkaitjutikhat ilagiiktut qinirhiayait. Hapkuat ikayurutikhat tuniyauniaqtut ihumagittiarnikkut ihuarhaqtauhimalutiklu Ihivriurhinirmi. Naunaittarutit hailihimaniaqtut tamaatut Ihivriurhiniq ihuarhaqtaukpat aullaqtirninganilu havagutikhamikni.

Nunavunmi, turaanganinga Ihivriurhinirmi ilaqaqtukhaugalarlu qauyiharnirmik tunngavigiyauyut pitjutiuvaktut qulvahitqiyauyuni ningarnirni ukunanilu angitqiyauyunik haanninginnun ningarnirnun iluani Nunavunmi.

Taamna Minista Maligaliqiyikkutkunni, Keith Peterson, unalu Minista Munariniqaqtuq Arnait Katimayiinnun, Monica Ell-Kanayuk, atauttikkuhivuliqtuyut umani ihumaginirmi pitjutigiplugu Nunavut Kavamatkut.

Ihivriurhiyut ihivriuqtaaqat ilikkuuqtunik pitjutainni tammarhimayunik inuaqtauhimayunikluunniit arnanik arnaruhinikluunniit?

Havaknia Ihivriurhiniup pitjutiqaalluarniaqtuq Ihivriuqtinin qanuqtullu piyumaningani hivumuunikkut. Qunngiarniarungnarhivut ilikkuuqtunik pitjutinik ikayuritigilugit ihivriurnikkut angitqiyami ihumaginirmi uumani tammarhimayuni inuaqtauhimayunilu nunaqaqqaahimayuni arnani arnaruhinilu (MMIWG) tamatqutikkut. Kihimi, anginiqaqtuq ilihimaluni taamna pitjutaa inungni ihivriurhinirmi piungittuq ihumaliurnikkut tuniluunniit ihuinaarhimavaktunik kituni pitjutini.

Hunanik Ihivriurhiniq qunngiarniaqqa?

Ihivriurhiniq qunngiarniaqtuq tamainni pitjutiuvaktuni tamainni ningarutini ukununga Nunaqaqqaahimayunin arnanun arnaruhinunlu Kanadami. Ihivriurniaqtaillu havakvikni maligaghat havagutikhallu kiutjutit ningarnirnun atuqtauvaktut Nunaqaqqaahimayunin arnanin arnaruhinunlu Kanadami, ilauyuqlu naunaiyaqirniq nakuutqiyauyunik havaktinik mikhilaaqtirnikkut ningarnirik angiklihaqtirnikkullu qayangnainnirniinnik.

Taamna Ihivriurhinirniq pitjutqarniaqqa qaitquinikkut Nunavunmiunik tautukhimayunik?

Hii, Ihivriurhinirniq pitjutiqarniaqtuq qaitquinikkut tautukhimayunik, ilauyullu paliihimat, kavamatkut aallallu uqaqtukhat. GN-kut ikayurniaqtut ihuarhainikkut ukunani tamainni nunagiyauyuni kiunikkut havagutitigut ihuangittut atuqtauvaktut Ihivriuqtiinnin havagiami havagutimikni.

Taamna Ihivriurhinirniq pitjutiqarniaqqa atanniqutitjutimik paliihimanun angmaqtipkaiffaarqulugit pitjutinik?

Imannaq, kihimi malikhugit kavamatuqatkunni tukihitjutaani ihivriurhinirmi Ihivriurhiyit nalvaaqqata naunaitkutinik, piluqtaaqtuq pitquitjutinik paliihimanun uumuunaluunniit kiinauyanun ihivriuqtiryuamun qunngiaqulugit naunaitkutit.

Atauhiq piqpagiyamni inuaqtauhimayuq tammarhimayuqluunniit. Qanuqtun tukihitjutiqaqqa uvamnun?

Piqpagiyarnik inuaqtauhimaaqqat tammarhimayuqluunniit, uuktuqvikhaqaqtutit ilauyaaqni Ihivriurhinirmi. Naunaitkutit uplukhainnik, humiittukhani ilauyukhanilu huli iniqtiqtaunahuaqtuq, ilauyullu piliurninginnik ilagiiktuni ilitturipkaitjutikkut uqaqatigiikvikhanik havakviknik.

Tatjamilu, hivayaqtaaqat GN-kut pimmarlukatauhimanikkut ikayurvia akiittumik-hivayauti uvani 1-866-456-5216 uqaqatigilugu kinami Ihivriurhinikkut unipkaariyarniklu.

Ilvit kinamiluunniit ilihimayat ikayuqtau yukhauguffi, hivayaqtaaqtallu Kanadami, akiittuq-hivayaut angmaumaraanginnaqtuq 24/7 uvani 1-844-413-6649 unaluunniit Nunavut Kamatsiaqtut Ikayurnikkut hivayaut uvani 1-800-265-3333.

Kina ilauyaaqqa Ihivriurhinirmi?

Ihivriurhiyit tuniyaaqtut quyaginaq kinamun angiyumik piqpiarhimayumiklu piyumanirmi uvani uuktuqvikhamik ilauyaami. Ihivriuqtiit ihumaliurniaqtut qanuqtun una piyukhaq.

Taimaatut Ihivriurhiniq aullaqtirhimaliqqat, piliurniaqtuq havagutikhamiknik aulapkainikkut Ihivriurhinirmik. Piqarniarungnarhivuq inungnun tuhaqtipkaitjutikhanik uuktuqvikhanik ilauyaami. Hapkuat tuhaqtipkaitjutit naunaiqtitakhaillu qanuqtun inuit ilauyaaqtut.

Hunat hailihimaniaqqat Ihivriurhinirmi ilauyunun?

Ihivriurhiniq angiqtauhimayuq pipkailuni aanniqtauhimavaknikkut-ilihimanikkut pitquhikkullu ihuaqtunik uqautjinikkut ikayuutikhanik hailihimapkarlugit ilagiiktunun annaghimayununlu uqariaqturaangata Ihivriurhinirmi. Hivuagut kinguagullu ilauyukhani upalungaiyarnit uqautjiutikhallu anginiqaqtuqlu pitjuti ilagiiktunun annaghimayununlu.

Ihivriurhiviklu angiqtauhimayuqlu pitquiluni maniliqtuutikhat tuniyauyukhat kinamun pingitkumi ilaulimainman. Naunaitkutaaluni, ilauyukhat aullaqtukhauyungnarhiyut, havaklutik pitquhimitigut hulitjutinik, nutaqqiqiyikhailluqtut, aallanikluunniit hunanik ilauyariaqturiamikni. Kiklikhait maligutikhaillu ukunani maniliqtuutikhani huli ihumaliuqtauuyukhat.

Kanadaup Kavamanga uqaqhimayuq ihivriurhiniup havagutait pitquhikkut ihuaqtukhat ilitarilugillu, ihumagittiarlugit pitjarighaarlugillu aallakkiit pitquhiit, uqauhiit uppiriyauyullu pitquhiit Nunaqaaqqaqtuni inungni tamaani Kanadami. GN-kut ikayurniaqtut aulapkainikkut uumani havagutimi.

Hulivat GN-kut upalungaiyarnikkut Ihivriurhinirmun?

Havakviit Maligaliqiyikkut, Qatan'ngutiliqitkut Kavamaliqiyikkullu ihuarhaqatiginiaqtait Kanadaup Kavamanga ukuallu avikturhianiit ukiuqtaqtullu talvuuna Kanadami

havaqatigiiknikkut katimayiinni aulaningani Ihivriurhiniup kiuyaami quyaginnanik ihumagiyaayunik pitjutitqaqtut havagutainni Ihivriurhiniup Nunavunmi.

GN-kut aullaqtiqtut havaqatigiiknikkut katimayiinnik ukunani naliinni havakviinni hilataaninlu tigummitjutitqaqtunin, ilauyut Nunavut Tunngavik Incorporated, RCMP, Qullit Nunavunmi Arnait Katimayit, Inungnun Apirhuqtaunikkut Ikayuqtiit Kanadami (Public Prosecution Service of Canada), unalu Havakvia Nutaqqanun Inulrammirnunlu Uqaqtikhaanik uqaqatigiiknikkut upalungaiyautikhanik Ihivriurhinirmun Nunavunmi.

Huliva Nunavut Kavamatkut ikayurnikkut?

GN-kut piqaqtuq kaffinik piniarhimatjutinik kiuvaktut ningarnirninun arnanun. Hapkuninga ilaqaqtut:

- maniliqtuutinik ukununga Nunallaani Maligaliqinikkut Ikayuqtinun (CJOW) ikayuriami inungnik uuktuqnikkut tikkuqaqtauhimayumun Nunalingnut Apirhuiyimun uuminga Upinngaqtaunikkut Amiriyaunikkut Maliktakhamik (EPO) uumingaluunniit Nunallaani Hatummiarutikkut Maliktakhamik (CIO).
 - Upinngaqtaunikkut Amiriyaunikkut Maliktakhat (EPOs) atuqtauvaktut nutqaqtinikkut pimmarlungnirnik aulapkaitjutainnik pipkainikkullu tamaita ilauyut piyut “qahutirvikhamik” ihumaliuriamiknik huliyaakhamiknik uumuuna nakuungittumun katimaqatigiiknirmun. Anginiqaqtuq ilauyuq uvani Upinngaqtaunikkut Amiriyaunikkut Maliktakhami taamna kiuyukhaq imailiuqtukhaungittuq “irhitaangilluni, unagunarhingilluni piinnaqataruiqlunilu”.
 - Nunallaani Hatummiarutikkut Maliktakhat (CIOs) atuqtauvaktut ikayurnikkut taapkuningga aulahimmaarumapkarumayut katimatjutimiknik piyumaplutiklu uqaqtutinik hivullirutikhaniklu ihariagiyamiknik ihuarhainikkut hivuagut aannirutiuvaktut ayuirharlutiklu ihuarhainikkut aallakkiigutitik nakuuyukkut qanuriliurutini.
- maniliqtuutikhanik quyaginnamun inungmun, katimavikmun timiqutimunluunniit ilauyut tuninikkut ikayurutikhanik aanniqtauhimavaktunun ihuinnaarnirnin Nunavunmi uvuuna Aanniqtauhimavaktunun Ikayuutikkut Maniliqtuutikhani.
- havaqatigiiktut katimayut piliuqtut Nunavutip hivulliqaanga Nutaqqanun Akhuurhainikkut Havakvik. Talvuuna paannariiknikkut ukunani Ukiuqtaqtuni Nutaqqanun Inulramminunlu Havakvianin (Arctic Children and Youth Foundation), ihariaginikkut qauyihainiq unalu pitaaqtukkut naunaiyarniq piliuqtauhimayut unalu tuklikhaq piliuqtauuyukhaq hivulliurlugulu una Umingmak Nutaqqanun Inulrammiinnulu Munarinikkut Igluqpak (Umingmak Child and Youth Protection Centre).
- Ilitturipkaiitiarniq mighaagut ilagiiktuni aihimaviknilu ningarniinnik, talvuuna piliurnikkut nunallaani aturutikhanik ilitturipkaitjutinik taiguagahanik pitjutitqaqtut ilagiiktuni ningarniinni ukununga nunallaanun-tunnganiqaqtut havakviknun.

- naunaiyaqlugit qanuriliurutikhat piliurnikkut Tuklikhanik Hivumuunikkut Igluqpkahat tuniyaamik hivitunitqiyayunik ikayurutikhanik arnanun nutaqqanunlu qimaayut ilagiiktunin ningarnirin.
- qinirhiarluni qanuritliurutikhanik mikhilaaqtirnikkut ningarnirik arnanun nutaqqanunlu imaatur:
 - piqarluni malruuknik upluq-tamaat havaktunik ilagiiktuni ningarnikkut ayuittuk hivulliuqtakhait ilagiiktuni ningarnikkut titiraqarvia, turaanganiqarluni nutqaqtipkainahuarnikkut;
 - tuniluni manikkut ikayurutinik angummatjutikhainnik angutinun inuuhuktunullu pinahuarutikhat;
 - tuniluni maniliqtuutikhanik ukununga tallimanun ilagiiktuni ningarnikkut qimaaviknun Nunavunmi, tunilunilu qaritayakkuurutikkut imaalu takutjutilunilu iliharutikhanik havaktinun ukunani ilagiiktuni ningarnikkut qimaavikn; imaalu
 - tuniluni maniliqtuutikhanik ikayurlugu Qullit Nunavunmi Arnait Katimayit.